

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Sent hermosa, té mania
 de no sortir may de dia;
 pero fa grans passejadas
 de nit, la bella Maria,
 com fan las ratas-pinyadas.

Copia fot. de A. Esplugas.

De dijous á dijous

Refinaments escénichs

Tutto é convencionale

ESTIMADA esposa meva, avants d' entrar en materia, dech dirte, que tot alló que va manifestar lo nostre Arcalde, Sr. Milá y Pi, als periodistas, referent al marit *despreocupat*, t' ho ascoltis, com qui se at ploure, perque es aquet un assumpto tan punxagut, que sols de parlarne ja 'm sento picor al front

—¡Ah, Pierrot, quina gracia va ferme 'l Sr. Milá y Pi!

—¿Va ferte gracia? Donchs á mi no va fermen gota, y estich segur de que, si vas preguntant à tots los marits, te dirán qu' en Milá y Pi, es un poca-solta. ¿Ahont s' es vist parlar ab tant desenfado de cosas tan delicadas? No mes faltaria, qu' una idea tan peregrina 's divulgues pera que totas tiressiu la capa al toro... ó al marit, digali haixe.

—No t' alarmis, noy. Al cap de vall, va dir, que si la dona no enganyava al marit, millor, y que si li feya carregar los neulers, encare que 'l marit s' enterés de la infidelitat de la esposa, devía fer los ulls grossos.

—¡Tomasal! ¡Tomasal! Reparo que t' has empapat massa de la declaració del Arcalde, y no puch tolerar qu' aprenguis tan detalladament doctrinas tan renyidas ab la tranquilidat dels esposos. Si 'l senyor Milá y Pi, te prou humor, per' pendresho tot à la fresca, jo no m' avinch á representar lo paper del *ciervo*. Si no 'm faltas, millor; pero si 'm faltas, ja pots avisar á la Funeraria.

—Tots diheu lo mateix, pero quan us trobeu en lo cas, abaixeu velas.

—Potser no t' equivocas, perque m' hi fixat en que 'l Arcalde després d' haver dit als periodistas que 'ls tractaria á puntadas de p... 'ls tracta ara barret en ma y fentlos moltas reverencias. Pero siga com vulga, guárdat de certas bromas, perque jo tinch molt malas pussas. Y anant ara al assumpto de que volia parlarte, t' haig de preguntar ¿fins à quin punt ha de cuydarse la veritat escénica?

—No separantme de la opinió del personatge de la sarsuela, contestaré que en lo teatro *tutto é convencionale*.

—Aixó será lo que tassi... un Thuillier, qui es tan partidari de la propietat teatral, que va buscant tots los refinaments escénichs, com si busqués caragols. Figurat per un moment, que després d' haver fet lo Tenorio, (l' obra de D. Joseph Zorrilla) desde 'l Noy de Tona á n' en Gual, lo modernista, 'ns surt ab la *pata de gallo*, que en la escena del sopar los actors no deuen usar ganivets ni forquillas.

—¿Ab qué han de menjar, donchs? Ab la forquilla de cinch puas.

—A la quènta; y sembla que 's funda en que la prin-

cesa de Condé, que va viure en 1609 menjava ab los cinch *melindros*, com lo manobre menos amich de la urbanitat y las etiquetas; y qu' Agna d' Austria, esposa del rey Lluís XIII de Fransa y fi la del nostre Felip III, també menjava ab las grapas, com la mona menos escrupulosa del *Parque*. Pero la costum d' aquestas dos simpáticas senyoras, segons datos d' un sabi dels pochos qu' avuy en corren, no era mes qu' una extravagancia, per l' estil de la d' en Silvela al no volguernos concedir lo concert económic, perque 'l Foment del Travall Nacional li ha posat, com se diu vulgarment, una pistola al pit. Sembla que en aquells temps felissos en que un home tot sol podia fer tantas conquistas com las realizadas per *D. Juan*, ja s' usavan la cullera, 'l ganivet y la forquilla. Tambe està fora de dupte qu' allavors, com ara, 'ls gats no sabian fer culleras.

—Pierrot, jo respecto los escrípuls de detall escénich qu' está demostrant l' actor Sr. Thuillier, pero si haig de parlarte ab franquesa, dech dirte, que á mi, y crech que la majoria del públich opinarà com jo 'm té sense cuydado que 'l Tenorio, 'l Centellas y 'l Avellaneda, menjin ab los dits ó menjin ab forquilla mentres declamin ab acert los seus papers. Si 'm presentas un Tenorio *ensopit*, tartamut ó mala-sombra ja pot menjar com vulgui, que jo li diré, que 'm torni 'l ral que no vull mes comedia.

—Las tevas paraulas me proban, que tu, esperit vulgar, no estás al corrent de las corrents modernas.

—En vritat, que d' aqueixas corrents, no n' hi sentit los remors tan sols; pero comprench qu' en lo teatro, com ja t' hi dit avants tot ha de ser convencional. Convencionals son las bambolinas, los bastidors, la conxa del apuntador, las *candilejas*, las perrucas del característich y las piruetas del graciós. Los trons del teatro son de camama, aixís com los llamps qu' atravessan la la escena. ¡Tutto é convencionale! Al Sr. Tenorio, que s' entreté fent l' amor á D.ª Inés ab una llarga tirada de versos, com si 'l parlar en vers fos cosa usual, be se li pot permetre que menji ab forquilla y ab la punta de la espasa, si li acomoda.

—¡No diguis mes *heretjias*! No 't rebelis contra la propietat escénica.

—Pero ¿quina es aquesta propietat que reclamas? ¿S' exigeix, per ventura, que 'l Tenori mati de debó al Comendador y al Mejía? ¡Es clar que no! ¡Tot corrents se trobarían actors que per defensar un *bolo*, tal vegada, deixessin que 'ls enviessin á sopar ab Sant Pere! Bon cuydado tenen, en deixarse anar de modo y manera, que luego no hagin de fer us de l' árnic. Los desitjos del Sr. Thuillier son dignes d' aplauso, pero menjin ab forquilla ó sense, si 'ls actors de la seva companyia no interpretan bé 'l caràcter dels personat-

jes de l'obra d'en Zorrilla, no logran altra cosa qu'un xafech de xuleis ó una pluja de patatas. Jo no recordo ab qué menjava l'insigne Rafel Calvo en lo Tenorio, pero 'l que 't puch assegurar es que s'emportava al públich, que no 's cansava de ovacionarlo, y las representacions se comptavan per plens. Y en cambi, quants y quants *primers actors* ni donant lo vell y 'l *nuevo Tenorio*, l'un darrera l'altre, podea lograr omplir mes enllá de tres files de butacas. En lo teatro *tutto è convenzionale*. En lo teatro, com en tot lo que ab l'art se relaciona, no miris lo de all sino 'l cor junt. Fixarse en lo primer, per olvidar lo segón, es propi dels curis de vista.

Pierrot de LA TOMASA.

UN DUPTÉ

No se si aquestas quartetas serán ben fetas ó nó, puig no tinch cap pretensió de figura entre 'ls poetas. Sempre ha estat mon ideal buscar lo bé de tothom, mes avuy no se sap com trovar lo bé general. Hi ha un punt, que 'm te capficat, el qual jo no sé resoldre; no es alló d'arribá y moldre qu' es un punt molt delicat. Del modo qu' avuy va Espanya aném per molt mal camí, y per no havè de patí es qüestió de buscar manya. Tinch fixat al pensament, un dupte y aquet dupte, és; ¡Si val més tení dinés, ó val més tení talent! Espero contestació dels práctichs en la carrera, y possè d'eixa manera trovaré la solució.

NOY DE LA PEGA

PINZELLADAS

Un cèlebre alquimista ingles visitá un dia al gran pintor Rubens, à qui proposá partirse ab ell 'ls tresors que havia de produhirli la *pedra filosofal*, si es que vol'ia contribuir á pagarli 'ls gastos de construcció d'un inmens laborator.

Después d'haver tingut la paciència d'ascoltar las extravagancias del alquimista, Rubens se l'endugué á son taller y li digué:

—¿Veyéu? Fà vint anys que la he descobert jo la pedra filosofal ab aquesta paleta y aquestos pinzells.

* *

Rembrandt vá separarse per complert de la manera de pintar dels pintors flamenchs qu' eran molt cuydadosos de sos quadros retocantlos suaument y rentantlos. Com fós que un dia un aficionat li digués que son sistema d'emplear 'ls colors toscament perjudicava la finura de sas obras, contestá indignat:

—Soch pintor; no tintorer.

* *

Si lo cel, lectors, fos cosa qu' es pogués lográ ab diners, per cada bó qu' hi entraria hi entrarian cent dolents.

—

Que los extrems se tocan es una vritat certa. Exemple: 'l carnaval se toca ab la quaresma.

* *

VERSOS

Sempre, sempre tement; el corch del dupte sempre furgant, al cor; may ne puch ser segur de si m' estimas tant com t' estimo jo.

—

Tantas n' he vist traydoras, qu' esperant que 'm traheixis fico en tú mon pensar, passo las horas.

—

Aquí, dins de mon pit, l'ardent soch guardo encés per las miradas de tos ulls; es secret, ningú 'l sab; sols jo, que sento com de mon pobre cor ne fá despulls.

—

Se qu' eis pura y hermosa com un angel, mes te faltan las alas; las miserias humanas son ta guia; no t' elevas, t' arrastras.

FREDERICH GIRONELLA

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos á dugas tintas, ab l'alegoria de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

—————

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA

— DE —

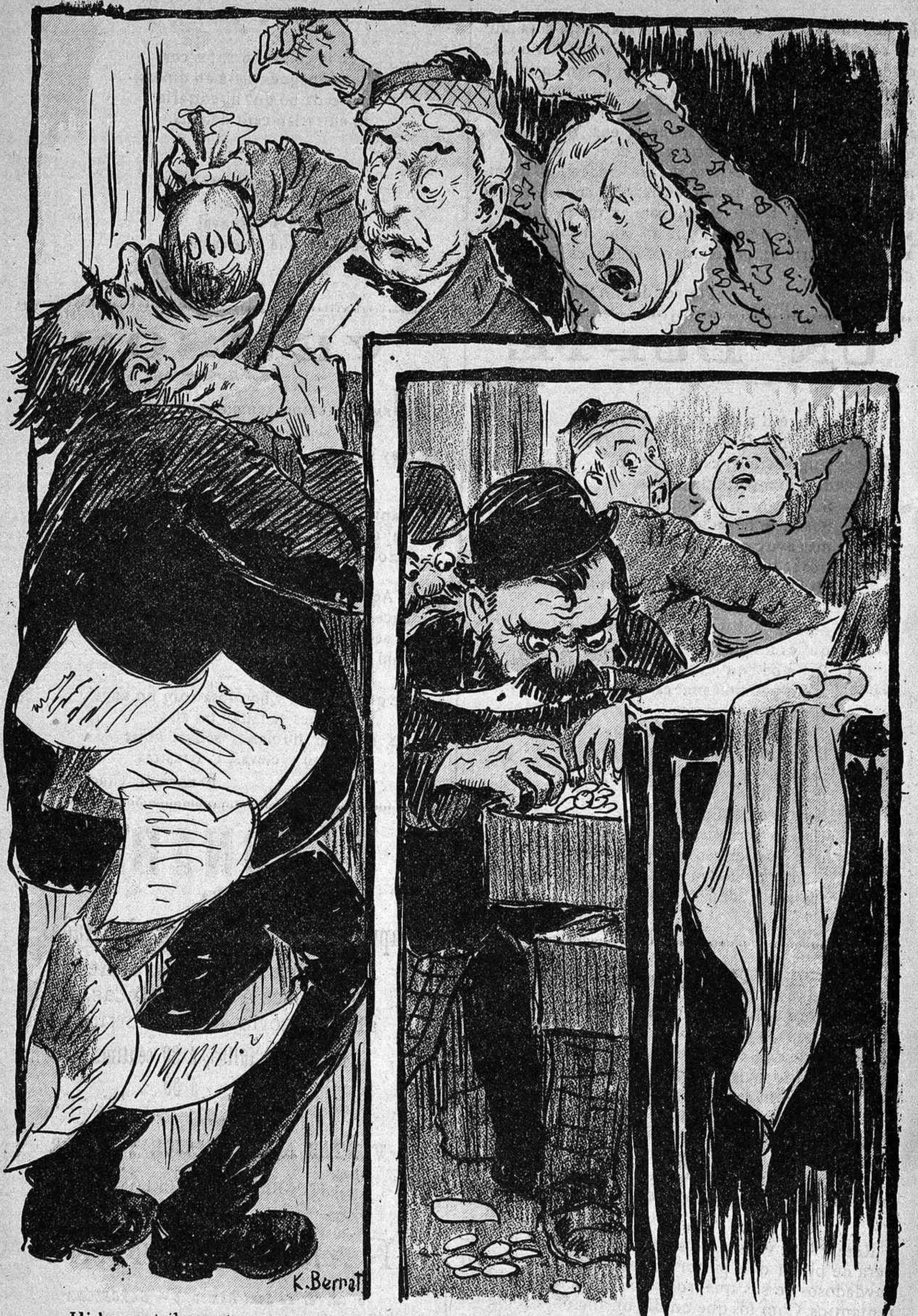
RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramon, 6 -- BARCELONA

—————

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demés punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

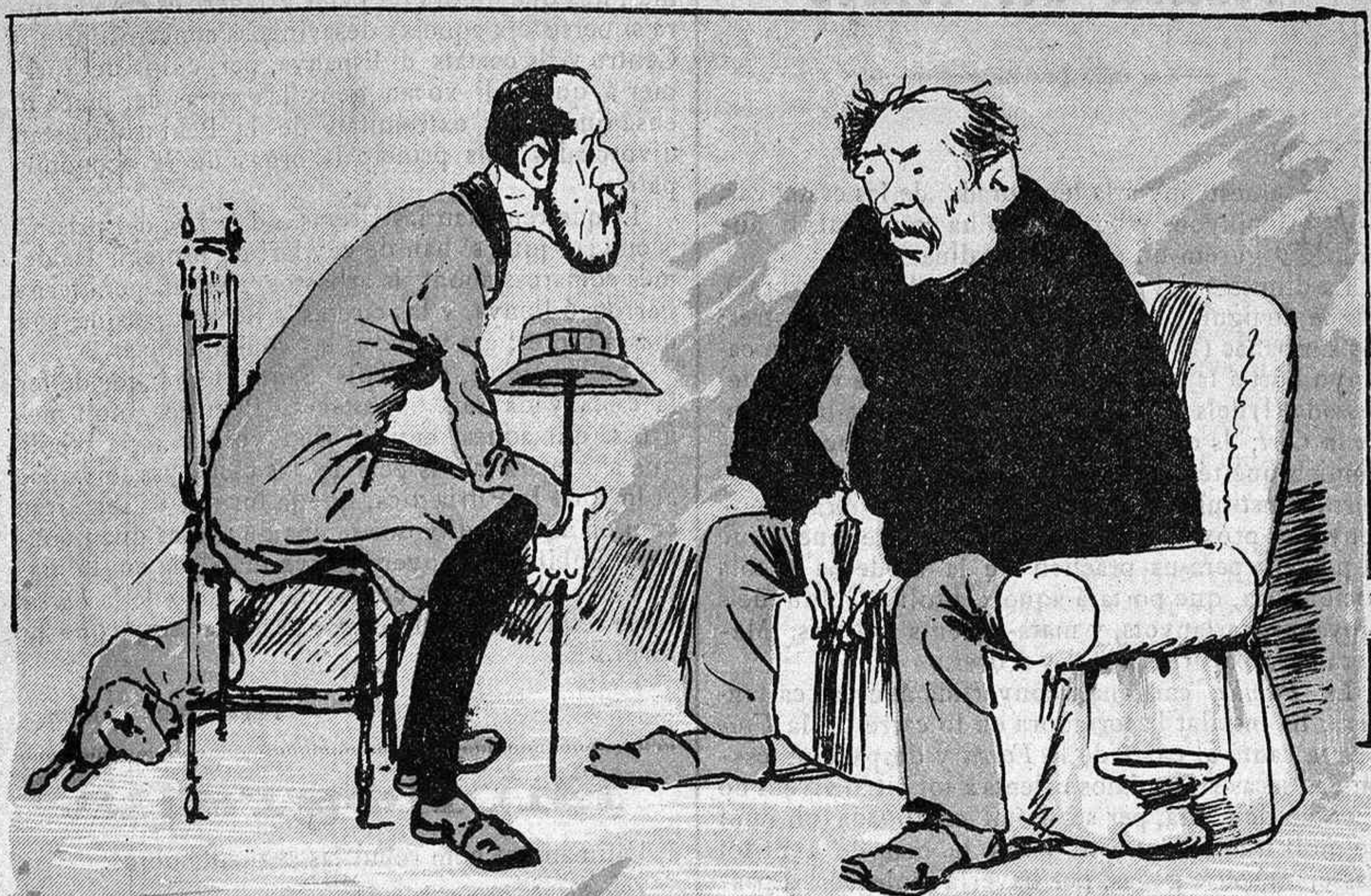
UN VIATJE AL PAIS DE LA GARDUNYA

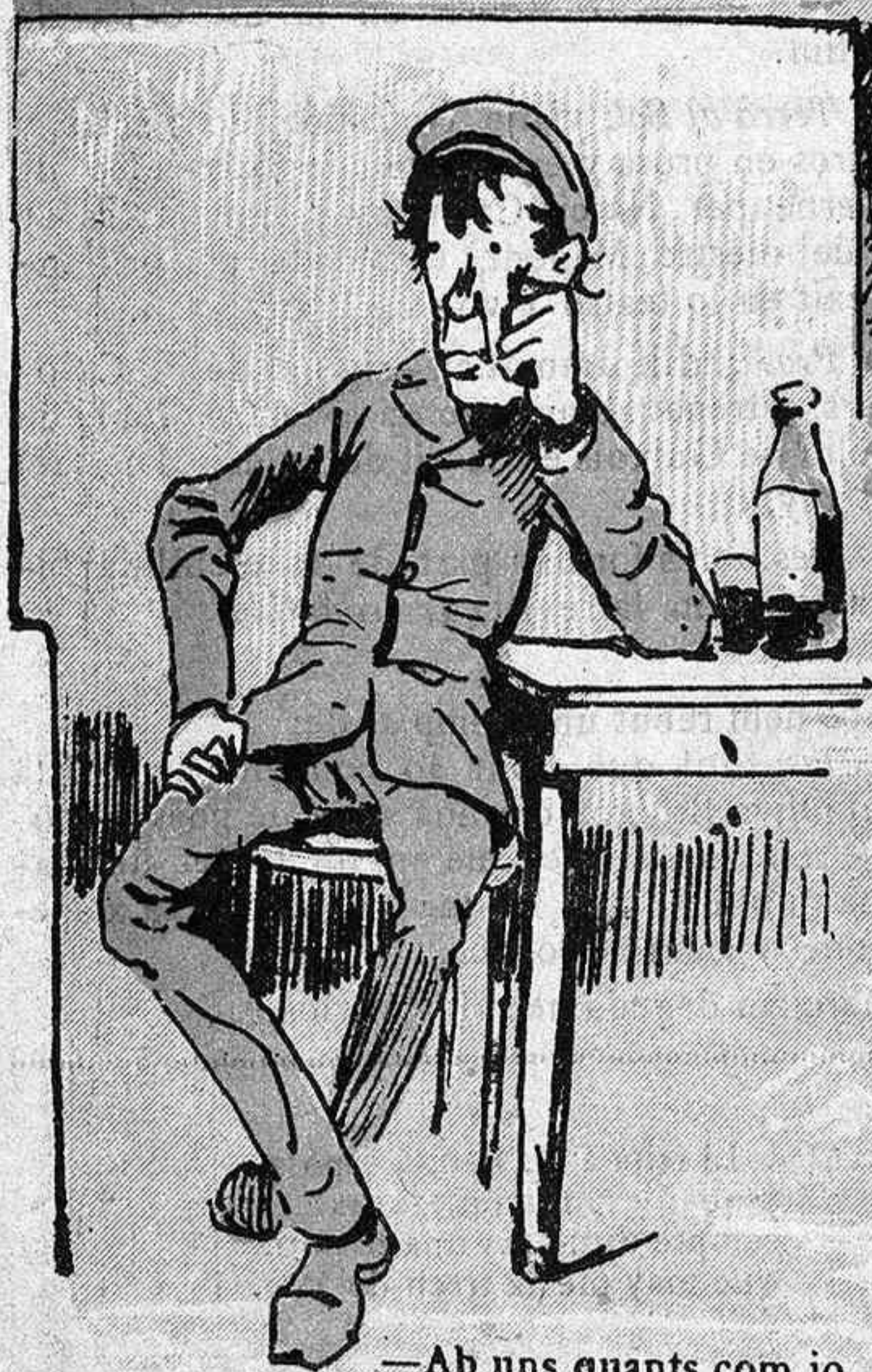
Hi ha contribuents cremats
que pagan d' eixa manera,

y cobradors depravats
qu' escuran la calaixera.

LA TOMASA
ACTUALITATS

—(¡Aixís que 'm digui qu' es agent executiu, l' escanyo!).

—Ab uns quants com jo, en un obrir y tancar d'ulls no quedaria género á las botigas.

Un viudo qu' ha quedat embargat pe 'l dolor de veure morir á la seva costella, una pollita de 60 primaveras.

Vianda del temps

Aquest any á la temporada de las castanyas, pinyons y bolets que ha comensat, li augurém un éxit extraordinari.

La dimissió del gran Robert (no 'l de las cabras), digne de figurar en la Galeria de Catalans il·lustres; las simpatías (?) de lo senyor Batlle nou per son carinyo bört á la patria; la campanya noble y desinteressada (!) dels catalanófobos diaris del estable, dich, de la *Córt*; 'ls embarchs *bütexas* y 'l Concert económich que té desconcertat á nostre *peternal* Govern, constituheixen lo prólech d' un llibre d' ensenyansa pròxim á editarse pe 'l compte que li tè al poble y pera us prácticich de la moderna escola sociològica, que portará aqueix títol: «Cultiu dels pinyachs, castanyots, y mata-parents del pais. Manera de repartirlos á tort y á dret.»

La *Pubilla* catalana, convertida avuy en castanyera, ha instalat la torradora en lo carré de la *Unió* que fa cantó al carré de la *Forsa* y despatxant castanyas secas y moniatos calents á tot bitxo vivent no s' entén de feyna, per ser la tal cantonada un punt de molt tránzit ahont hi passa la mar de gent tot passejant sense ganas, per haverla enjegada á passeig temps ha tots 'ls impostos y recárrechs haguts y per haver.

Lo *papu* del Separatisme simbolisat per lo progrés industrial y comercial que impera á Catalunya molt per demunt de la gandula y estéril Castella, ha fet plantar pins y castanyers en carrers y plassas, galerías y terrats, devant de cada portal, fins en los testos dels balcones, que s' arrelan ab una facilitat maravellosa, com per art mágich, y creixen ab una rapidés incompreensible, produhint fruyt en abundancia, del qual tothom procura fer grossas provisions, igual que si 'l pervenir de la regió catalana (com lo de totas las regions de vida propia) dependis dels rendiments que ha de dalshi 'l negoci rodó que fara, de segú, ab la venda y escampament d' aquells productes de la terra.

A la Vila del ós y del *arbós*, com que no 'ls agrada fer pinyas y las castanyas no las poden pahir, tenen pó que 'ls acaparadors d' aqueixos fruyts silvestres 'ls hi fassin tastar si 's plau per forsa; y d' aqui prové aqueixa tirria madrilenya als camps y boscos catalans, ahont s' hi cullen no mes—segons ells—que amenassas, perills y disgustos pera la bescantada *Unidad nacional* que té 'l ventrell molt delicat y 'ls menjars regionalistas se li indigestan.

Aixís s' explica aqueix verdader canguelio que té obsessionada á aquella gent *flamenca* y *petenera*; aixís no es d' estranyar que vegin 'ls castilas en cada catalá de cor á un Maceo de brusa y barretina.

'Ls madrilenys que son tan valents repicant las castanyolas, castanyetejan de dents cada cop que senten á parlar d' uns segadors que repartian castanyas á cops de fals centurias endarrera, al reflexionar que aquell nostre refrá *no hi ha temps que no torni*, pot resultar una vritat com un temple.

Que la temporada de las castanyas, de las pinyas y dels bolets dù trassas d' anarse allargant cad' any més, fins que durará de Janer á Janer, es cosa segura si persisteix aqueixa desavinensa constant entre 'l Centre y 'ls costats d' Espanya, per culpa del primer á qui no li xocan gens las voras del mapa d' ensá que certas extremitats de la Peninsula están divorciadas dels principals orgas de la economia patria.

'Ls que remenan las cireras... d' arbós del pais no 's cuylan ¡que s' han de cuydar! de protegir las demás comarcas ahont 'ls arbóssos 's tallan pera ferne garrots ó llenya, y las cireras 's llensan perque son massa aspres; ara 'n tocan las conseqüencias.

L' any que vé, per Tots Sants, tením cor de fer la castanyada tots 'ls catalans llegítims molt més grossa que aquest any, si Déu vol, y... ¡la tabola que s' armará ab 'ls pets de las castanyas torrantse al foch de la Patria xica, que ja tornarà á ser gran com en aquells ditxosos temps de gresca quan també la *Pubilla* castanyera estava instalada en lo mateix carré de la *Unió*, cantonada al carré de la *Forsa*!

Lo refrá ben clá ho diu: «no hi há temps que no torni.»

PEPET DEL CARRIL.

Bibliografía

Ultimament hem rebut las següents obras:

Cambis de lluna; joguina cómica en un acte y en vers, original de Sebastiá Sans y Bori, estrenada ab gran éxit en lo teatro Romea en la nit del 3 de Maig últim.

De la Terra al Sol; viatge fantástich en 3 actes y 11 quadros en prosa y en vers escrit baix idea de Julio Verne per Narcis Capmany y Joan Molas ab música del mestre Manent, estrenada ab brillantíssim éxit en lo teatro Tívoli en l' any 1879.

Art y Prosa; idili dramátich original de P. Colomer Fors, estrenat ab aplauso en lo teatro Goula de Sant Feliu de Guixols en la nit del 4 de Maig del corrent any.

Ditas tres obras forman part de la escullija biblioteka que edita la revista *L'Atlántida*.

*

**

També hem rebut un exemplar de;

Brometas; títol que dona lo conegut periodista D. Joan Oliva Bridgman á una série de poesias, corrandas, refrans etc., etc. que en un tomet ultimament ha publicat, y en lo que fa gala de sa xispejant ploma y facilitat poética.

Remerciém degudament los envios.

*

**

Li faltá á D. Pau la esposa y quan espica aquest cas sempre diu:—Es una historia que may me la trech del cap.

*

**

—Lo noy de donya Ramona creguí que 's molt mal criat. —¿Cóm pot ser, si ha tingut dida y ha mamat fins á tres anys?

POT-POURRI D'ACTUALITAT

Ja 'ls tenim aquí
mes vius que una guilla,
á la orella 'l trémp
y à la ma quartillas
preguntant per tot
y adquirint notícias
d' ahont son y qué fan
los catalanistas...

A ca l' Aldavert
dia y nit vigilan;
no s' apartan may
de devant la «Lliga.»

Buscan pe'ls recóns,
omplan estadísticas,
descobren complots,
oloran la mina
qu' apunt d' explotar
tenian guarnida
aquets caps calents
del separatisme.

Tot aixó 's traduheix
per en Soldevilla
y en Sànchez Pastor
en munts de quartillas
ahont van á raig fet
devassalls de tinta...

Per xo l' *Imparcial*
de la corte y villa
y l' *Heraldo* aquell
de la *chulería*,
venen aquets jorns
farcits de notícias,
que posan ¡oh Deu!
la pell de gallina...
Allí 's canta tot;
allí tot s' explica.
Qué fa en Guimerá,
que 's diu à la «Lliga.»

Si en los *Quatre Gats*
de nit s' hi conspira...
Si 'n Pere Romeu
te per plat del dia
Salchichón de Vich
á la... *barretina*
ó *ronyóns saltats*
de castellanista...

Els ho xerran tot,
v ab goig dictaminan
del *valor social*
de la *vil doctrina*,
ab frasses brillants
de quincalleria...

Tornaràn al cau
després d' uns quants dias,
lo graciós Pastor
y 'l tal Soldevilla,
creguts d' haver fet
algo gran y digne.

Molt se 'n parlará
per las gacetillas
del treball florit
de 'ls dos periodistas.

La empresa qui sab
si 'ls dará propina
ó si al cap de mes
pujará las *missas*

Després seguiràn
de nou las mentidas,
l' etern desbarrar,
y 'l dir tonterías.

Y entretant aquí
farém nostra vía
seréns y tranquils,
vinga lo que vinga,
sens pensar qu' al món
hi hagin Soldevillas,
ni Sànchez Pastors,
ni menys *rotativas*.

*
**

Com á barra 'l nou Alcalde
que 'n Silvela 'ns ha servit.
Per galdas forradas, l' home
que respón per... Milá y Pi

Pero... ¡per ajustar comptes,
los diaris barcelonins!

—Jo la premsa, me la passo
per certa banda—exclamá
—Jo als periódichs... ja m' entenen
(feu un gesto singular)

¡Pro també 'ls nostres periódichs
la pilota li han tornat!

May en cap cas, ni en cap época
ni en cap part, s' havia vist
una premsa tan ur à nime
com en lo cas... Milá y Pi.

¡Tots el tractan de... confiansa!
¡tots li volen ser padrins!

Tipepe, alcalde de *momio*,
de Villaverde, bunyol,
nyébit, tipo, tarambana,
¡alcalde *xeixanta-nou*!!

Mes que batlle es diccionari,
que ja ho diu tot ab lo nom!

¿Y 'l poble?... El poble l' estima.
L' idolatra tan de ferm,
que per anar fins á casa
fa trontollar l' Univers,

¡Necessita un cos d' exércit
per' qué li guardi la pell!

Y això qu' encare no ha tretas
las urpas. Quan las treurá
y practicament demostrí
qu' es en efecte un... milá,
podrá ser que 'l pobre Bassa
tingui allavors un company!

*
**

Quan vegin eixas ratllas
la llum del dia,
ja cobrarà 'ls recárrechs
la infantería.

Y si no basta
anirán á fe 'ls cobros,
totas las armas.

Als periódichs que excitin
la resistencia
se 'ls formarà sens falta
consell de guerra.
Conqué perdonin
si veuen LA TOMASA
que fa muixoní.

Y encare que podríam
dirne de grossas,
com qu' en boca tancada
no hi entran moscas,
á tots demana
que fassin lo que 'ls dongui
la *reyal gana*.

*
**

S' ha retirat en *Guerrita*
carregat de llors y *guita*
(molta mes *guita* que llors)
y tota Espanya palpita
y per tot se senten plors.

S' ha arreconat lo *gachò*,
molt ben cubert lo ronyó
y com qu' era 'l preferit,
los periódichs de Madrid
cantan el *san se acabó*.

Y eixa suprema gl'opada
de fel, ha deixat glassada
la conciencia nacional.
¡Ara si que tant se val!
¡Ja está la patria acabada!

Y devant d' un poble fort
com lo nostre que s' irrita
y 's defensa de la mort
no hi ha un sol admirador:
¡Tots se 'ls ha endut en *Guerrita*!

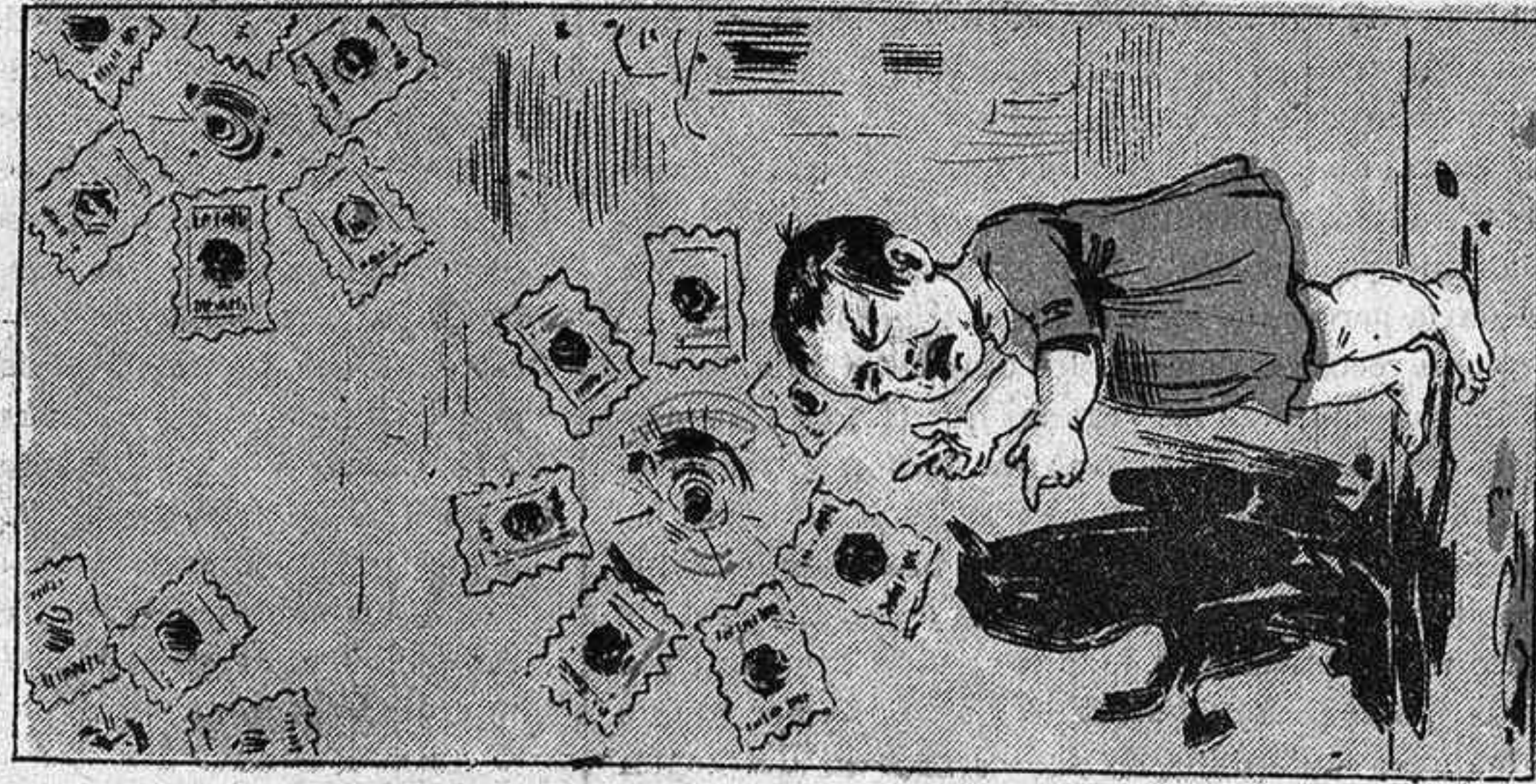
M. RIUSECH.

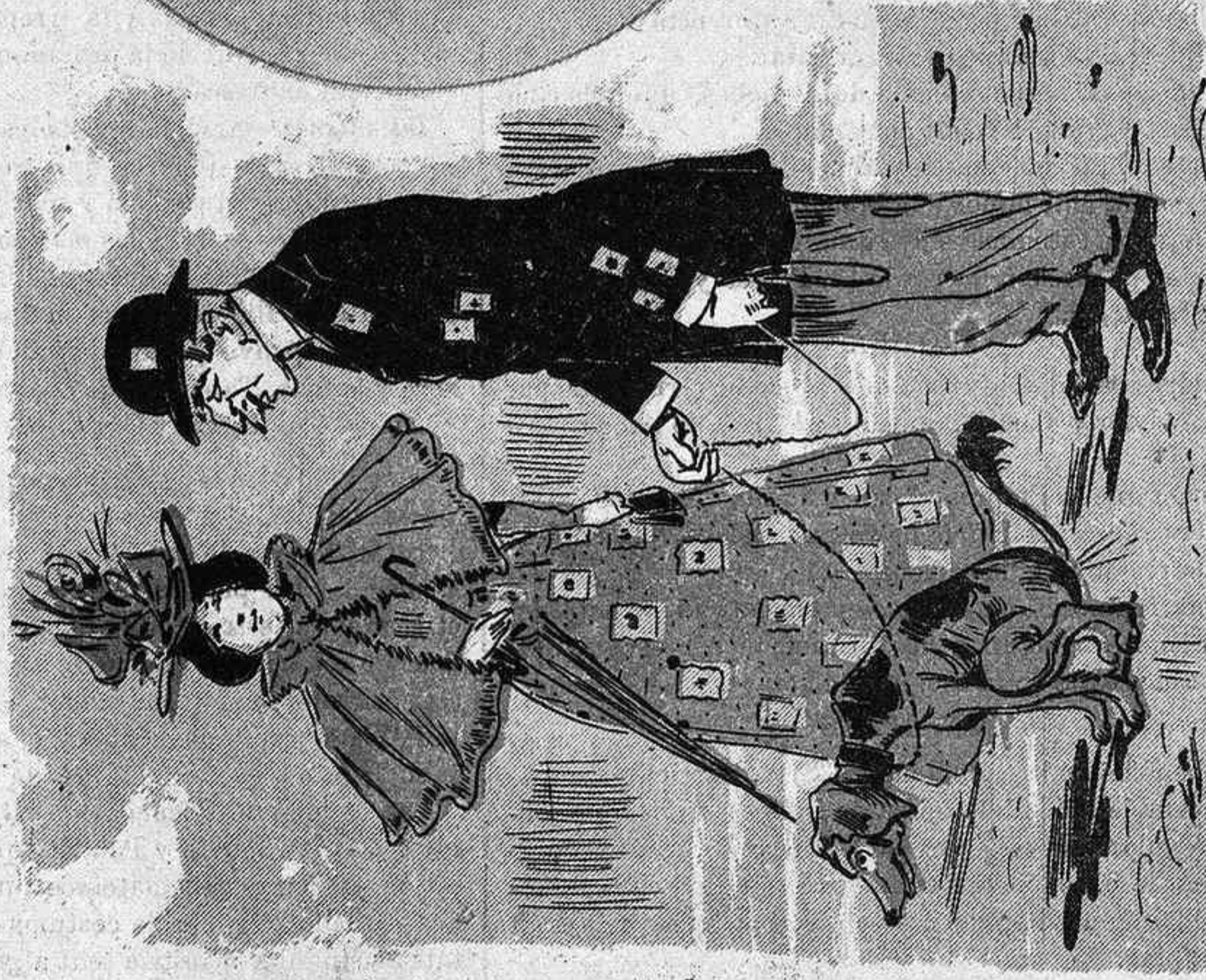
Somía... y l' hi cau la baba
perque esbotza *Segadors*...

¡Y es desperta plé de sellos,
desde 'l cap fins als talons!
(*Històrich*)

—Aqui dinz hi han elz tiloz qu'
enz tilaban elz bollizonz!

L' última moda es l' aplicació dels sellos
catalanistas pe'ls vestits, escarpelas, contra-
ssenyas, pedassos y tapa-forats de tota mena.

Fins alguns l' han utilisat com
esparapèraps pe'ls cops de pedra.

El color dels nòus, resulta simbò-
lich: es blau. Com 'ls cops de puny.

PRINCIPAL

La setmana passada la quantitat de obres noves no ha correspost a la bona qualitat de les mateixes, pués fent justícia a la coneguda frase de *tres, eran tres, las hijas de Elena; tres eran, tres y ninguna era buena*, aixís ha resultat ab les obres estrenades, puig *El Lujó*, drama de Francos y Llano no acusa cap adelant en los autors de *Los plebeyos*; molt al contrari, puig lo manosejat de sas escenas, falta de unitat en las mateixes y desconeixement en lo teatro com se demostra al fi, son probas palpables de que van enrera.

Lladres! quadro dramátich de Ignasi Iglesias, si be escrit ab lo naturalisme peculiar en dit autor, está desprovist per complert de assumpto y vigorositat.

Las guardillas, juguet cómich de Arniches, que sols com a fi de festa de funció plena, pot anar.

En ditas obres la companyia ha demostrat complerta homogeneitat, fent honor a la bona direcció del Sr. Salvat.

Pera aquesta setmana estava anunciat l'estreno de una comedia en 3 actes escrita per lo Sr. Ferrer y Codina, titulada *No 's pot dir*.

ROMEA

Divendres passat se estrená una comedia arreglada per los Srs. Weyler y Casademunt, ab lo títol de *La primera volada*.

Com siga que la Empresa a causa de son desastrós éxit a sa primera representació, la ha retirat del cartell, creyém sobran la ressenya y 'ls comentaris.

Segueix representantse ab envejable éxit lo saynete del Sr. Ramón, *A cal notari*, y 'ns afirmém en que será un dels més notables éxits de la temporada actual.

NOVETATS

Pera benefici de la triple lleugera Srta. Barrientos se posá en escena la aplaudida ópera de Delibes *Lakmé* que obtingué regular execusió per part dels Srs. Brotat y Puiggener sent la beneficiada sumament aplaudida en la famosa aria del segon acte, vejentse obligada a repetir lo final de la mateixa.

Acabada la ópera, cantá lo vals de la ópera *Mireille* de Gounod en que de nou feu gala de son organisme vocal prodigantse una ovació a la part que se veje obsequiada ab regalos y flors de sos admiradors.

Dimars passat ab la ópera *Mignon* feu la *serata d'onore* (llegeixis benefici), la simpática artista Srta. Berlendi que ja es sabut interpreta y canta la protagonista de manera extraordinaria per lo que en dita nit obtingué una ovació que creyém la recordarà en tots los dias de sa vida.

Perderem lo compte de las vegadas que tingué que presentarse en escena y a cada vegada era de nou y frenéticament aplaudida, hasta que 's veje precisada a donar las gracias prometent la tornada a la major breuhetat possible y que guardarà un recort imperdurable de nostre públich.

En dita funció s'encarregá de la part de Filina la triple Srta. Casals, qui sortí airoíssima de son comés, per lo que sigué sumament aplaudida en la difícil aria del segon acte.

Pera avuy está anunciat lo despido de la companyia, posantse per tal motiu en escena la ópera *Mignon* y acordant la Empresa sigui la funció a benefici del mtre. director Sr. Perez Cabrero en justa compensació als esforços titànichs que ha fet en la present temporada.

Se mereix tal distinció y que lo públich correspongui ab excés.

Dissapte de nou tornarà a obrir sas portas aquet teatro ab una escullida companyia dramática espanyola que baix la direcció del notable primer actor D. Joseph Gonzalez ha de posar en escena la tragedia de Rostand *Cirano de Bergerac*, obra que l'any passat en lo teatro Espanyol de Madrid, se 'n dongueren un sens fi de representacions consecutivas.

La obra ab que inaugurarà la companyia Gonzalez, será la famosa tragedia de Shakspeare, titulada *Hamlet*, preparantse desseguida lo drama del immortal Zorrilla *Don Juan Tenorio*.

CATALUNYA (Eldorado)

Dos estrenos hi han hagut en la passada setmana y son: *Niña Rosa* sarsuela de Jackson Veyan Rubio que ha sigut aplaudida, gracias a la irreprotxable *sandunga* de la Srta. Taberner que de la protagonista ne fá un personatje sumament engrescadó.

Instantáneas sarsuela-revista carregada d'equivochs en sos tres primers quadros que trequentment provocan las francas riallas del públich y sosa y ab efectes extraordinaris com son los balls de las *mariposas* y sevillanas, en sos dos últims quadros acabant la obra ab gran fredor a causa de la falta de lligament en son final.

Lo desempenyo del tot ajustat, distingintse hi la Sra. Alverá y la Srta. Taberner, que cada dia logra mes simpatias y los Srs. Gili, Duval y Gordillo.

GRAN-VIA

Per fi després de una série d'aplassaments tinguts lloch a causa de las peripecias presentadas en la montura del espectacle, se estrená dimars passat la revista lírica *El Testamento del Siglo*, la que no te altre objecte que presentar al espectador la série de adelantos y transformacions que hi ha hagut en lo present sigle, satirejant a alguns d'ells y enaltint als que son dignes de aplauso.

La lletra de *El Testamento del Siglo*, justifica la paternitat dels Srs. Perrin y Palacios que sense ser millor no es pitjor que altres dels mateixos autors, per lo tant las escenas y quadros típichs de costums espanyolas están presentats ab singular maestria sent alguns d'ells frenéticament aplaudits.

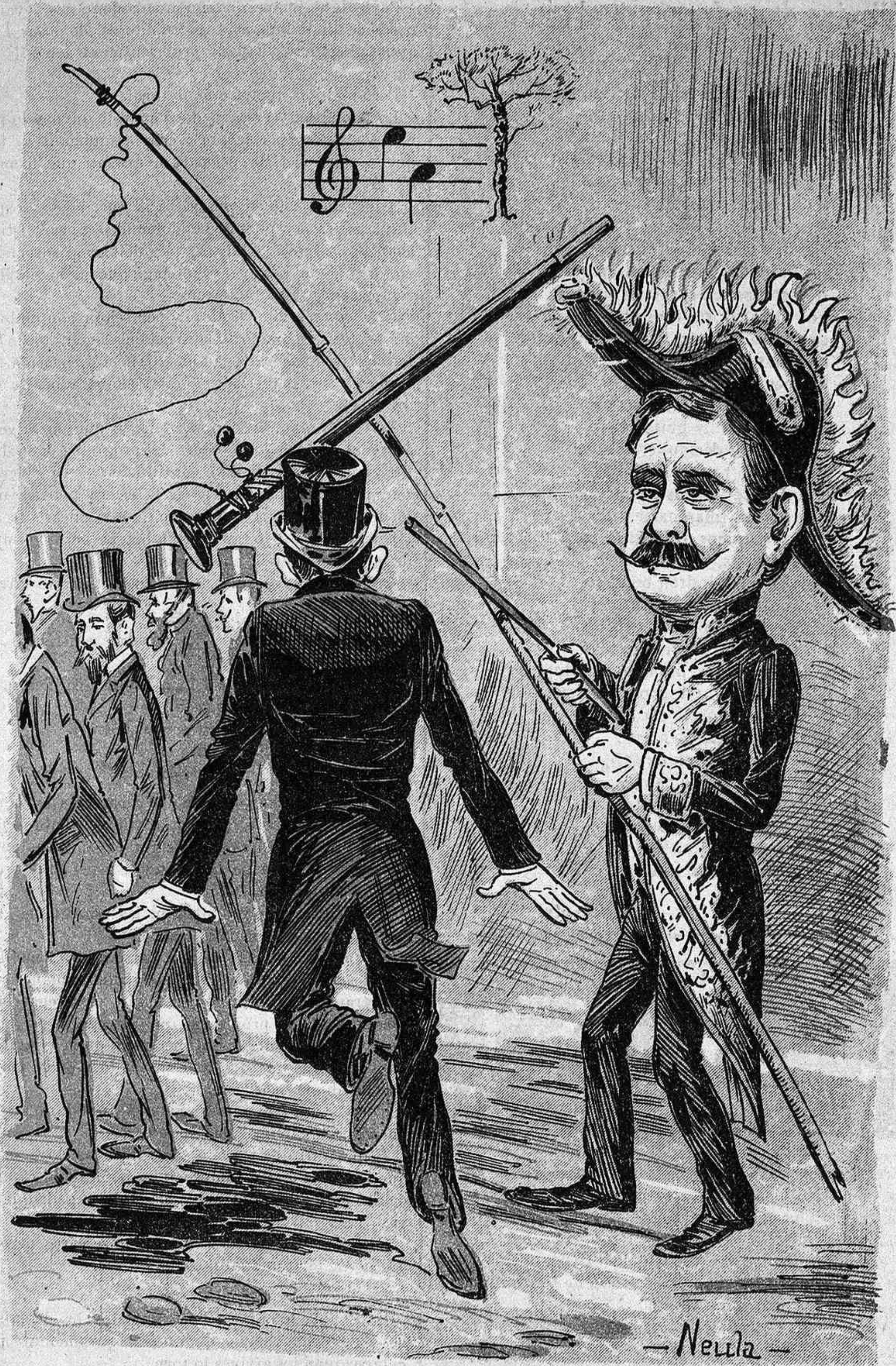
De la música ab dir que es dels mtres. Caballero y Nieto, natural es que no pot ser dolenta, pero no es de las més inspiradas de dits compositors.

Gran part del éxit que la obra tingué se deu a la sumpuositat ab que ha sigut presentada, puig en ella la Empresa Güell ha demostrat que en quant a rumbosa ningú la guanya y ja es sabut que l'espectacle ben presentat en nostre públich té un entussiasta admirador, per lo que sigueren sumament elogiadas las magnificas decoracions del Sr. Chia qui en las dels quadros tercer y quart demostrá ser un dels millors escenógrafos que tenim y un verdaer mestre en perspectiva; l'atrés, vestuari, calsat, joyeria y demás artefactes, de gust irreprotxables.

Ab fonament creyém que *El Testamento del Siglo* donará magnificas entradas.

UN CÓMICH RETIRAT.

LA TOMASA
LA FIGUERETA

Ab la por de fershi mal
ningú volía la vara,
y al últim ab quatre salts
aquet flavio va pescarla.

Filípica d' un drapayre al séu tracte

Si dús encerats, t' enceran;
si portas panyos, t' apanyan;
si 'm compras pipas, m' empipas;
si 't faig dú ganxos, t' enganxan;
si portas trompas, te trompan;
si concertas cansals da,
sent qüestió de conna, 't connan;
y si dus gafas, t' agafan.

Compras sarrons t' ensarronan;
que compras fabas, t' hi enfabas;
que vas al Born, t' ensibornan;
que vas als Encants, t' hi encantas;
compras coloms, t' encoloman
los mes dolents de la gabia,
y si compras guitarretas,
deixas xafart' la guitarra.

Sent xixís d' aquí endevant
mano que 't posis las calsas
y 't donaré tots los gustos
que puguis imaginarte.

Si vols micos, tindrás micos;
si vols natas, rebrás natas
vols bolets, vindrán bolets;
vols rabes, te daré rabes;
vols pebrots, al punt pebrots;
vols guatllas, te diré guatllas.
¿Tunyina?... ¡al moment tunyina!
¿Castanyas?... ¡vingan castanyas!

De tota aquesta cartilla
demana, bleda, demana;
y si vols un mech de gall,
obra la boca; y si pansas,
mou lo llabi; y si estofat,
fés un signo; y si tomacas,
t' estomacaré y en paus,
y cuydado ab la carbassa.

M. BADÍA.

S' ha ordenat á la Companyia del ferrocarril *de fira* de Sarriá á Barcelona, que sustitueixi per barreras, las cadenas que 's colocan avuy en los passos á nivell del carrer de Balmes.

Es un dir: pero ¿vritat que sembla qu' encare que 'l carril de Sarriá arplegui sota sas rodas á un individuo no es capás de triturarli la ossamenta.

Y en cambi, 'l carril de Fransa ¿no es cert, que sembla qu' ha de convertir en pols á la persona qu' aixarpi?

No obstant, molts punts de la via de Fransa, careixen de tals barreras.

Pero en lo Consell d' Administració de la Companyia, hi figura l' arcalde d' en Vilaverda...

Feya algún temps, qu' afortunadament, nos veyam lliures de colaboradors poch escrupulosos, de *ratas literaris*, quina plaga havia caygut preferentment sobre 'ls setmanaris.

Pero no hi ha temps que no torni.

Lo simpátich versayre del Vendrell qu' usa lo pseudónim *Un A. Vendrellench*, m' escriu denunciand un timo de que ha sigut victima, per part d' un *soci* que firma Joan 300 (á) Moreno.

Aquet nom com se veu ja te 'ls seus ribets sospitosos. Put á la llegua á nom de bandoler ó cosa per l' istil; pero confesso la meva debilitat; vaig deixarme sorprendre, per mes que ja 'm ballava pe 'l magi que jo havia llegit la composició que va remétrens.

Dita composició publicada per segon cop en lo n.º 580 del nostre setmanari, ab la firma del esmentat *rata literari*, ho fou per primera vegada en lo n.º 434, firmada per son verdader autor, que ho es lo citat colaborador, Un A. Vendrellench.

Lo tal Moreno, dirá en sa defensa que en Silvela s' ha apropiat ab la major frescura del programa d' en Pollave-lla, y que á pesar d' aixó continua en lo candelero; pero tenim de contestarli que si en la esfera política no hi ha modos ni vergonya, en lo camp literari encare se sab distingir, y que, per lo tant, queda borrar per un sempre més de la nostra llista de colaboració.

Qui no sábiga escriure, que 's posi á tirar un carro.

En Llagasta tambe s' ha mostrat contrari al concert económich ab Catalunya.

Se comprén: á l' home del tupé, aquet calificatiu d' económich no pot sonarli gens bé.

Perque ell s' ha distingit per lo contrari.

A ciencia y paciencia del país.

Havém rebut lo programa de las carreras de velocipedos qu' han d' efectuarse lo 5 del próxim Novembre en la ciutat de Gerona, las quals han sigut organisadas per la Redacció del *Heraldo* de dita ciutat, d' acort ab lo Club velocipedista de la mateixa.

Los beneficis que produheixin las esmentadas carreras, se destinarán á obras benéficas.

Sent aquet l' objecte de tals carreras no hem d' escatimar á sos organisadors, lo nostre humil aplauso; pero 'ns ha estranyat que 'ls mateixos hagin encarregat la impressió del esmentat programa, que dit siga de pas, no té res de particular, á una casa de Valencia, quan á Catalunya no faltan impremtas qu' haurian fet lo mateix treball, tal vegada ab més perfecció.

¿Quan s' acabarà aquesta mala costum de donar lo benefici á fora, quan pot quedarse á casa?

Ja que á Girona tenen d' efectuarse las carreras, creyém que á Girona ó altrás impremtas de la regió catalana podria donarse aquesta ganancia, tota vegada que dit treball, com havém dit, no té res de particular.

Potser nos fiquém en camisas d' onze varas, pero creyém que 's tracta d' una falta de delicadesa.

En Puebla de la Calzada (Badajoz) s' ha descubert una associació de jovenets, qu' estaban juramentats pera suicidarse quan los arrivés lo torn.

Si s' haguessin enterat, en las entranyas de sa mare, de qu' existeixen agents executius, á bon segur, que s' haurian suicidat... avants de neixe.

Parlant del concert económic, ha dit lo duch de Tetuan, que 'l progrés de Catalunya no 's devia precisament á la laboriositat dels fills de la mateixa, sino també á la protecció que sempre li ha dispensat lo Govern.

¡Y ara, Pau!

¿Que deu entendre per protecció 'l duch de Tetuán? Aquest home per graciós no tindria preu.

Se desitjaria saber si 'ls civils y polissonts que van intervenir la setmana passada en un embarch efectuat en lo carrer de la Plateria, van trobarse l'endemá l' uniforme com un cedás.

Obeheixen tals desitjos, al rumor qu' ha arribat hasta 'ls nostres oïdos, referent á que 'ls fadrins de varios petits tallers instalats en distints pisos del esmentat carre', no poguent divertir-se d'altra manera, van entretonir-se en arruixar als mantenedors del ordre públich ab unas gotetas d'aygua de vidriol.

Aquesta aygua, baix una apariencia d'aygua clara, á primer cop de vista, té la propietat de cremar la roba, convertint-la en torradora.

¡Tan mateix hi ha personas que tenen un modo ben particular de divertir-se!

Hi ha qui 's diverteix embargant y qui fent aspergis.

¿Han llegit l' alocució del nostre governador civil, del nostre germanet Sanz Escartín?

Nosaltres també, y 'ns ha fet una pila de gracia.

Aquell «quien siembra vientos recoge tempestades» sembla una indirecta per en Silvela.

Lo nostre germanet ab la seva alocució ha estat á l' altura del duch de Tetuán, parlant del concert económic.

Lo Sr. Milá y Pi, va retreure devant dels periodistas lo quiento del marit *despreocupat*, que diu que si la dona no l' enganya, millor, y que, si 'l *guarneix*, es precis fer los ulls grossos y no donarse per enterat.

El Nacional de Madrit, prenent peu ó banya de la manifestació del nostre arcalde, diu que tals paraulas en boca del Sr. Milá y Pi, semblan un reclam, y anyadeix que 'l protagonista del esmentat quiento va passar á la historia com á modelo de poca-solta y desvergonyiment.

¡No val á senyalar!

A últims del mes de Decembre, se celebrarà en lo local del «Jardí Espanyol» una exposició de virám y animals de corral.

A la mateixa han promés enviar bon número d' exemplars las delegacions regionals.

Recomaném per figurar en dita exposició al arcalde de Villaverde.

¡Es un bon aucell!

En las oficinas de la Interyenció d' Hisenda d' aquesta provincia, s' hi están introduhint algunas reformas, al objecte de que 'l públich pugui entendres ab los jefes de negociat per unas finestras iguals á las que s' usan en las casas de comers.

Molt bé.

Pero ha de procurarse qu' aquestas finestras estigan al menos á dos kilómetros del públich.

Perque certs empleats, com mes lluny se tenen, millor.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

PRESIDENCIA, á la hora de la barra: ¡Ja m' hi tret á n' en Durán de sobre: Ell y en Pollavella eran per mi un parell de lleganyas.

¡Ja estich sol! ¡Es dir: com si estés sol, porque 'ls que 'm rodejan son cunills de guix, que bellugarán lo cap á la meva veu de mando! Ara comensarém á fer feyna. Ara posaré en práctica la *descentralisació* que per mi consisteix en suprimir tots los *centres* republicans.

Gil Pela.

GRACIA Y JUSTICIA, á l' hora dels arrepenchits: Aquell que va inventar alló de «roda 'l mon y torna al Born» era un sabi. Las ayres politichs de Madrit, m' han refredat de tal manera, que per arrancar lo suhor haig d' entornarmen á la llar de la patria xica. Ben mirat prefereixo un' olla de bledas catalanas á una cartera.

Durán y Bledas.

G. CIVIL, á l' hora dels romanos: Jo fora un gran jugador si no deixés endevinar las jugadas. A la meva alocució tot-hom li ha vist l' orella, y aixis com jo deya «quien siembra vientos, recoge tempestades» molts ciutadans exclamavan: «Amor de germá, amor de cá.»

Germanet Sans Escorpi.

CASA GRAN, á l' hora de las planxas: No hi ha marit mes felís, que 'l que 's cego. No hi dongueu voltas.

1000 Api.

CIUTAT COMTAL, á l' hora de campi qui pugui: Suprimidas las garantías constitucionals no 'm crech obligat á garantir cap mes relotje.

Un relotjer que 'ls assegurava per dos anys.

CIUTAT COMTAL, á l' hora d' obrir l' ull: Suspesas las garantías constitucionals, si no se 'm garantisa ab tota forma la que tingui de serme esposa, no 'm caso, á pesar d' aquell quiento del marit *despreocupat*.

Un solter de 50 anys.

CORRESPONDENCIA

Emanuel Zola: No serveix.—Noy de la Pega: Está bé.—J. Gratacós: La primera estrofa m' agrada, la segona es molt inferior.—Campins Serra: Anirá un epitafi.—Gorina Roca: Id. los trenca-closcas.—Coco de Palafrugell: Id. un epitafi.—F. Gironella: Acepto vers.»

Quedan cartas per contestar.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIO:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessets
Cuba y Puerto Rico, id.	2'50 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

RETALLS DE LA SETMANA

Tovar

—Estimam, Laya, que m' han donat un empleo a Hisenda.
—¿De debó? Avants te despreciava, ara 't detesto.

—Aquell que passa, no se si es un brador de contribucions ó un mossega.

—¡Si vinguessin al poble 'ls tiraria de cap al cup.

—¿Si embargan tot lo del senyoret, com quedo jo?